

Taxa pe carbon, într-o noua etapa de implementare. Ce se schimba din trimestrul trei 2024?



Taxa pe carbon, instituita prin mecanismul de ajustare a carbonului la frontiera (CBAM), intra în etapa urmatoare a calendarului de implementare, în care contribuabilii vizati sunt obligați sa raporteze emisiile reale de dioxid de carbon (CO₂) încorporate în marfurile importate din afara Uniunii Europene (UE). Mecanismul CBAM este în vigoare din octombrie 2023, dar, în etapa anterioara, raportarea se putea realiza pe baza unor valori implicite ale emisiilor publicate de Comisia Europeana (determinate ca medii globale pe baza informațiilor publice). Schimbarea intervine începând cu urmatoarea raportare trimestriala (iulie-septembrie), care are termen limita de depunere 31 octombrie 2024, iar în România, Ministerul Finanțelor a început deja sa trimita notificari importatorilor despre obligația de conformare cu regulamentul CBAM.

Mecanismul de ajustare a carbonului la frontiera a fost adoptat prin Regulamentul UE 2023/956 cu scopul de a menține competitivitatea producatorilor din UE, supuși unor norme de mediu mai stricte decât companiile concurente din alte regiuni ale lumii, și, astfel, sa evite relocarea producției în țari terțe cu politici de mediu mai relaxate. Astfel, produsele importate din industrii intens poluante, din sectoarele ciment, produse chimice, îngrășaminte, fier/oțel și aluminiu, sunt considerate „produse CBAM” și sunt supuse raportarilor menționate și, din 2026, taxarii.

Care sunt obligațiile CBAM?

CBAM prevede doua faze de implementare. Prima implica o perioada de tranziție în care declaranții (importatorii sau comisionarii vamali, în cazul reprezentarii indirecte) sunt obligați sa raporteze emisiile de carbon încorporate la producerea marfurilor vizate de regulament.

Începând cu 2026, devine operaționala faza a doua, în cadrul careia declaranții, pe lângă obligația raportarii emisiilor, vor începe sa și plateasca efectiv taxa, prin achiziționarea certificatelor CBAM pe care ulterior le vor preda prin registrul CBAM autoritaților, proporțional cu cantitatea emisiilor încorporate în marfurile importate.

Ce se mai schimba în următoarea raportare?

În primele trei trimestre de raportare de la introducerea CBAM (i.e. octombrie 2023 – iunie 2024), importatorii au beneficiat de o procedura simplificată, conform căreia au putut depune rapoarte pe baza emisiilor implicite publicate de Comisia Europeană.

Începând cu trimestrul trei din 2024 (cu termen de raportare 31 octombrie 2024), se elimină posibilitatea raportării emisiilor pe baza valorilor implicite, importatorii fiind nevoiți să își contacteze furnizorii de marfuri CBAM pentru a obține valorile reale ale emisiilor aferente acestora.

Totuși, pentru marfurile complexe (fier, oțel, aluminiu, îngrășăminte, ciment) se permite în continuare utilizarea valorilor implicite pentru determinarea emisiilor încorporate, însă doar în limita a 20% din totalul acestora.

O altă schimbare importantă este legată de informațiile care trebuie raportate începând cu trimestrul trei. Astfel, importatorii vor fi obligați să colecteze de la furnizorii din afara UE informații suplimentare, precum date despre instalația în care au fost produse marfurile și geolocalizarea acestora, procesele de producție și parametrii specifici, emisiile directe și indirecte încorporate și modul de determinare a acestora (inclusiv precursorii în cazul marfurilor complexe), dar și informații cu privire la prețul carbonului datorat, acolo unde este cazul.

Întrucât lanțul de aprovizionare poate fi unul complex, iar furnizorul marfurilor poate fi doar un comerciant din întregul lanț, obținerea informațiilor necesare pentru întocmirea rapoartelor poate deveni o sarcină greu de îndeplinit, motiv pentru care Comisia Europeană a publicat, pentru furnizorii din țările terțe, un model de comunicare electronică voluntară a datelor pentru determinarea și transmiterea informațiilor necesare.

Care sunt penalitățile de nedeclarare?

Neraportarea sau întocmirea unor rapoarte incorecte sau incomplete se poate sancționa cu penalități de până la 50 de euro pentru fiecare tonă de CO₂ neraportată.

Totodată, deși în perioada de tranziție importatorii au doar obligații de raportare, în 2025 trebuie să se autorizeze pentru efectuarea de viitoare importuri de produse CBAM, iar, începând cu 2026, aceștia trebuie să achiziționeze certificate CBAM pentru emisiile încorporate în marfurile importate. Astfel, raportarea corectă a emisiilor va deveni mai importantă prin prisma implicațiilor financiare.

În concluzie, având în vedere [schimbarile care au intrat în vigoare în acest trimestru](#), importatorii trebuie să implementeze un mod eficient de comunicare cu furnizorii lor și să ia toate măsurile necesare, inclusiv alocarea de resurse pentru a se asigura că pot colecta informațiile necesare raportării în timp util.

Pe termen lung, ținând cont că, începând cu 2026, regulamentul generează și implicații financiare, importatorii trebuie să ia în calcul inclusiv soluții automatizate de colectare a informațiilor și înregistrarea acestora în sistemele informatice contabile și de gestiune, astfel încât să poată administra în mod eficient achizițiile de certificate CBAM.

Totodată, având în vedere nivelul posibilelor penalități, importatorilor li se recomandă să analizeze și să monitorizeze cu atenție importurile efectuate, astfel încât să asigure pe deplin conformarea cu regulamentul CBAM.